

Nr 46

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 34 § arbetarskyddslagen den 3 januari 1949 (nr 1).

Genom en den 17 mars 1967 dagtecknad proposition, nr 87, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga följande

Förslag

till

Lag**om ändrad lydelse av 34 § arbetarskyddslagen den 3 januari 1949 (nr 1)**

Härigenom förordnas, att 34 § arbetarskyddslagen den 3 januari 1949¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

34 §.

Kvinna må — — — — — eller stembrott.

Vad i — — — — — utför kroppsarbete.

Arbetarskyddsstyrelsen äger medgiva, att kvinna utan hinder av bestämmelsen i första stycket må användas till *sjukvårdsarbete eller annat socialt arbete så ock tillfälligt arbete, som antingen står i samband med kvinnans yrkesutbildning eller icke är kroppsarbete.*

Arbetarskyddsstyrelsen äger medgiva, att kvinna utan hinder av bestämmelsen i första stycket må användas till *arbete under jord.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1968.

¹ Senaste lydelse av 34 § se 1962:248.

Propositionens innehåll

I propositionen föreslås att arbetarskyddsstyrelsen skall få generell möjlighet att ge dispens för kvinnor att utföra arbete under jord i gruvor och stenbrott som är lämpligt för dem. Förslaget förutsätter att Sverige säger upp ILO-konventionen nr 45.

Departementschefen

Föredragande departementschefen, statsrådet Aspling, redogör inledningsvis för gällande bestämmelser, arbetarskyddsstyrelsens förslag till lagändring samt remissinstansernas yttrande över detta. Han anför därefter följande:

»Jag vill för egen del erinra om att principen om mäns och kvinnors lika ställning vunnit full anslutning på den svenska arbetsmarknaden. De särskilda kvinnolönernas avveckling är det främsta uttrycket härför. En konsekvens av likabehandlingen i lönehänseende är att offentlighetsrättsliga regler inte onödigtvis bör medverka till skillnader i den manliga och den kvinnliga arbetskraftens möjligheter att konkurrera om arbetstillfällena. I överensstämmelse härmed avskaffades de tidigare särskilda bestämmelserna i arbetarskyddslagen om kvinnliga arbetstagares nattvila i samband med att arbetsmarknadsparterna träffat uppgörelse om kvinnolönernas avveckling.

Vid behandlingen av nattarbetsfrågan berördes också förbudet att använda kvinnor till arbete under jord i gruvor och stenbrott (prop. 1962: 167). Härvid erinrades om att Sverige var bundet av Internationella arbetsorganisationens konvention nr 45.

Tiden då konventionen kan sägas upp har nu kommit och arbetarskyddsstyrelsen har föreslagit att kvinnor skall få tillträde till arbete under jord i gruvor i större omfattning än konventionen medger.

Internationella arbetsorganisationens konvention är tillkommen i arbetstagarnas intresse. I den mån den sociala, tekniska och arbetshygieniska utvecklingen i ett land kommit en viss reglering i en konvention att framstå som ett hinder för arbetstagarna, bör arbetstagarnas intresse få fälla utslaget när det landet skall ta ställning till om det fortfarande vill vara bundet av konventionen.

I vårt land skulle otvivelaktigt den kvinnliga arbetskraften gagnas mest av att få tillträde till sådant gruvarbete som nu är förbehållet männen. Jag vill erinra om att inom gruvdistrikten näringslivet vanligen inte har sådan differentiering att tillräckliga arbetstillfällen finns för kvinnor utanför gruvindustrin.

Jag anser att kvinnorna bör få tillträde till det gruvarbete som är lämpligt för dem. Arbetarskyddsstyrelsen har ansett att dispensmöjligheten bara bör

avse arbete som kan anses som lätt. Denna begränsning tror jag inte är behövlig. Enligt min uppfattning kommer arbetarskyddsstyrelsen, som vid handläggning av dispensärendena har representanter för arbetstagarna och arbetsgivarna som ledamöter, att utan särskild bestämmelse se till att kvinnor inte används i uppgifter som är för ansträngande för dem. Jag förordar alltså att 34 § arbetarskyddslagen ändras så att arbetarskyddsstyrelsen får en generell möjlighet att ge dispens från förbudet att använda kvinnor till arbete under jord i gruvor och stenbrott.

Konventionen nr 45 torde kunna sägas upp i sådan tid att lagändringen kan träda i kraft den 1 juli 1968.»

Lagrådet

Lagrådet har lämnat förslaget utan erinran.

Utskottet

Utskottet har inte något att erinra mot den föreslagna ändringen av 34 § arbetarskyddslagen. Genom ändringen utvidgas arbetarskyddsstyrelsens möjlighet att bevilja dispens i fråga om användandet av kvinnor till arbete under jord i gruva eller stenbrott. Dispens skall i fortsättningen kunna meddelas inte endast för sjukvårdsarbete, annat socialt arbete eller tillfälligt arbete utan för allt arbete som får anses lämpligt för kvinnor. Utskottet vill i sammanhanget framhålla att gruvarbete under jord ställer särskilda krav på sanitära åtgärder för tillgodoseende av arbetstagarnas personliga hygien. Bl. a. krävs speciella anordningar för ombyte och förvaring av kläder. Utskottet förutsätter att dessa frågor blir beaktade vid dispensgivningen.

Under hänvisning till vad sålunda anförts får utskottet hemställa,
att riksdagen måtte bifalla förevarande proposition, nr 87.
Stockholm den 28 april 1967

På andra lagutskottets vägnar:

AXEL STRAND

Vid detta ärendes behandling har närvarit
från första kammaren: herrar Strand, Lars Larsson, Hübinette, fru Nilsson, herrar Eric Carlsson*, Wanhainen, Erik Filip Petersson och Wirtén;
från andra kammaren: herrar Anderson i Sundsvall*, Rimmerfors, Gustavsson i Alvesta, fröken Wetterström, herr Bengtsson i Varberg, fröken Sandell, herr Fredriksson* och fru Svensson.

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.